

2013. aasta eesti keele teise keelena tasemetöö lühianalüüs

Tasemetöö eesmärgid:

- 1) hinnata põhikooli riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust II kooliastme lõpus;
- 2) anda koolile ning õpetajatele võimalus hinnata oma õpilaste õpitulemusi üleriigilisel taustal;
- 3) suunata tasemetöö sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 4) siduda järjestikuseid haridusastmeid ja -tasemeid;
- 5) anda välishindamise tulemuste põhjal tagasisidet kõigile asjast huvitatud osapooltele ning võimaldada kavandada ja teha muudatusi riiklikus õppekavas, õppekirjanduses, õpetajate täiendusõppes, võimaldada suunata vastavat arendustööd.

Eesti keele teise keelena tasemetöö koostamisel arvestatakse riikliku õppekava nõudmisi ja Euroopa Nõukogu keeleoskustasemeid, millest lähtuvalt vastab tasemetöö ligilähedaselt A2-taseme kirjeldusele.

Tasemetöö eesmärk on hinnata, kas ja mil määral on õpilased saavutanud põhikooli õppekavas määratletud õpitulemused II kooliastme lõpus ning anda tagasisidet õpilastele, õpetajatele ja teistele asjast huvitatutele.

2013. aastal tegi tasemetööd 2543 õpilast (1353 poissi ja 1190 tüdrukut). Mitme õppekeelega koolidest tegi tasemetööd 2242 õpilast. 301 õpilast oli koolidest, mille õppekeel on ainult vene keel.

Tasemetöö eest oli võimalik saada 40 punkti. 76 õpilast (3%) said maksimaalse arvu punkte. 1907 õpilast (75%) said vähemalt 60% võimalikust tulemusest. Alla 20 punkti said 293 õpilast (11,5%). Kõige madalam tulemus oli 7 punkti.

Keskmine sooritusprotsent oli 2013. aastal 73.

Osaoskusi võrreldes oli kõige madalama keskmise tulemusega keelestruktuuri osa. Sellele järgnesid kuulamine ja lugemine. Kõige kõrgem sooritusprotsent oli kirjutamise osaoskuses. Poisse ja tüdrukuid kõrvutades on tüdrukud kõikides osaoskustes paremate näitajatega kui poisid. Tüdrukute keskmine tulemus on protsentides 76, poistel 69. Osaoskusi võrreldes on keelestruktuuri osas ja kirjutamises poiste tulemused võrreldes tüdrukute tulemustega madalamad kui kuulamises ja lugemises.

Eesti keele teise keelena tasemetööd teevad edaspidi igal aastal kõik eesti keelest erineva õppekeelega koolide 6. klassi õpilased.

Tabel 1. Tasemetöö üldstatistika

Aasta	Eksaminandid	Maksimaalne tulemus	Minimaalne tulemus	Keskmine tulemus
2013	2543	40	7	29,0

Tabel 2. Tasemetöö tulemused maakonniti

	Õpilasi	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Harju maakond	1436	56%	30,1	75%	8	31	40	7,1
Ida-Viru maakond	865	34%	26,1	65%	8	26	40	7,0
Jõgeva maakond	10	0%	35,7	89%	29	37	39	3,3
Järva maakond	2	0%	34,5	86%	32	35	37	3,5
Lääne maakond	6	0%	29,3	73%	18	31	38	6,6
Lääne-Viru maakond	23	1%	30,6	77%	16	34	39	7,1
Pärnu maakond	52	2%	28,9	72%	8	32	39	8,5
Tartu maakond	140	6%	33,2	83%	7	35	40	7,1
Valga maakond	9	0%	33,0	83%	27	32	39	3,6
Kokku	2543	100%	29,0	73%	7	30	40	7,4

Tabel 3. Tasemetöö tulemused kooli õppekeele järgi

	Õpilasi	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Mitu õppekeelt	2242	88%	29,2	73%	7	30	40	7,2
Vene õppekeel	301	12%	26,8	67%	8	27	39	7,9
Kokku	2543	100%	29,0	73%	7	30	40	7,4

Tabel 4. Tasemetöö tulemused soo järgi

	Õpilasi	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Poisid	1353	53%	27,7	69%	7	28	40	7,5
Tüdrukud	1190	47%	30,4	76%	8	32	40	7,0
Kokku	2543	100%	29,0	73%	7	30	40	7,4

Tabel 5. Tasemetöö põhinäitajad osaoskuste kaupa

	Kuulamine	Lugemine	Keele struktuur	Kirjutamine
Punkte	10	10	20	10
Keskmine tulemus	6,9	7,8	6,4	7,9
Keskmine sooritus %	69	78	64	79
Miinumum	0	0	0	0
Maksimum	10	10	10	10
Standardhälve	2	2,4	2,6	2,3

Tabel 6. Tasemetöö osaoskuste tulemused soo järgi

	Kuulamine	Lugemine	Keele struktuur	Kirjutamine
Poisid	6,8	7,4	6	7,4
Tüdrukud	7,2	8,2	6,7	8,3

Kuulamisosa

Kuulamisosa koosnes kahest ülesandest (kokku 10 üksikküsimust). Esimeses ülesandes (pildiga valikvastused, valimine kolme vastusevariandi hulgast) oli 4 üksikküsimust. Teises ülesandes (õige-vale väite valimine) oli 6 üksikküsimust. Kokku sai selle osaoskuse eest 10 punkti.

See osaoskus oli statistika järgi keskmise raskusastmega. Kuulamisosa keskmine sooritus oli protsentides 69. Esimene ülesanne (keskmine lahendusprotsent 82,1) oli kõrgemate näitajatega. Teine ülesanne osutus raskemaks (keskmine lahendusprotsent 61,0).

Tabel 7. Kuulamisosa tulemused kooli õppekeele järgi

	Õpilasi	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Mitu õppekeelt	2242	88%	7	70%	0	7	10	2,0
Vene õppekeel	301	12%	6,5	65%	1	7	10	1,9
Kokku	2543	100%	6,9	69%	0	7	10	2,0

Tabel 8. Kuulamisosa tulemused soo järgi

	Õpilasi	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Poisid	1353	53%	6,8	68%	1	7	10	2,0
Tüdrukud	1190	47%	7,2	72%	0	7	10	1,9
Kokku	2543	100%	6,9	69%	0	7	10	2,0

Lugemisosa

Lugemisosas oli kaks ülesannet, mis jaotusid 10 üksikküsimuse vahel (esimeses ülesandes 4 üksikküsimust ja teises ülesandes 6 üksikküsimust). Lugemise esimene (valikvastused, valimine kolme vastusevariandi hulgast) ja teine ülesanne (valikvastustega lünkülesanne, teksti sobitamine lünka). Lugemisosa andis kokku 10 punkti.

See osaoskus on võrreldes kuulamise ja keelestruktuuriga kõrgemate näitajatega. Lugemisosa keskmine sooritusprotsent oli 78. Esimene ülesanne (keskmine lahendusprotsent 82,2) oli kõrgemate näitajatega kui teine ülesanne (keskmine lahendusprotsent 75,0).

Tabel 9. Lugemisosa tulemused kooli õppekeele järgi

	Õpilasi	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Mitu õppekeelt	2242	88%	7,9	79%	0	9	10	2,3

Vene õppekeel	301	12%	7,2	72%	1	8	10	2,6
Kokku	2543	100%	7,8	78%	0	9	10	2,4

Tabel 10. Lugemisosa tulemused soo järgi

	Õpilasi	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Poisid	1353	53%	7,4	74%	0	8	10	2,5
Tüdrukud	1190	47%	8,2	82%	1	9	10	2,2
Kokku	2543	100%	7,8	78%	0	9	10	2,4

Keelestruktuuri osa

Keele struktuuri osas oli kaks ülesannet, kokku 10 üksikküsimust. Keelestruktuuri osa esimeses ülesandes (valikvastused, sobiva sõna valimine teksti all toodud loendist) oli 5 üksikküsimust ja teises ülesandes (valikvastustega lünkülesanne, valimine kolme vastusevariandi hulgast) samuti 5 üksikküsimust. Kokku oli võimalik saada 10 punkti.

See osaoskus on teistega võrreldes kõige madalamate näitajatega. Osaoskuse keskmine sooritusprotsent on 64. Esimene ülesanne (keskmine lahendusprotsent 59,8) oli madalamate näitajatega kui teine ülesanne (keskmine lahendusprotsent 67,6).

Tabel 11. Keelestruktuuri osa tulemused kooli õppekeele järgi

	Õpilasi	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Mitu õppekeelt	2242	88%	6,4	64%	0	7	10	2,6
Vene õppekeel	301	12%	6	60%	0	6	10	2,6
Kokku	2543	100%	6,4	64%	0	6	10	2,6

Tabel 12. Keele struktuuri osa tulemused soo järgi

	Õpilasi	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Poisid	1353	53%	6	60%	0	6	10	2,6
Tüdrukud	1190	47%	6,7	67%	0	7	10	2,6
Kokku	2543	100%	6,4	64%	0	6	10	2,6

Kirjutamisosa

Kirjutamisosas oli üks ülesanne. Tuli täita küsimustik/ankeet, milles oli vaja esitada isikuandmed ning edastada lühidalt ennast puudutav teave. Küsimustele võis vastata

täislausega või lühivastustega. Ülesande eest oli võimalik saada maksimaalselt 10 punkti. Keskmine sooritusprotsent oli 79. Üksikküsimuste lahendusprotsent jäi 61,1% ja 95,8% vahele. Raskemad olid need küsimused, kus tuli nimetada iseloomuomadusi, tegevusi vabal ajal ja kirjutada, kellega saab eesti keeles rääkida. Paremini vastati otseseid isikuandmeid puudutavatele küsimustele.

Hindamisel arvestati, et vastus oleks loogiliselt sobiv, ja lähtuti arusaadavuse põhimõttest (ei tohi tekkida tähendusmuutusi).

Tabel 13. Kirjutamisosa tulemused kooli õppekeele järgi

	Õpilasi	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Mitu õppekeelt	2242	88%	7,9	79%	0	9	10	2,2
Vene õppekeel	301	12%	7,2	72%	0	8	10	2,8
Kokku	2543	100%	7,9	79%	0	9	10	2,3

Tabel 14. Kirjutamisosa tulemused soo järgi

	Õpilasi	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Poisid	1353	53%	7,4	74%	0	8	10	2,5
Tüdrukud	1190	47%	8,3	83%	0	9	10	2,0
Kokku	2543	100%	7,9	79%	0	9	10	2,3

Ülesannete koondstatistika

Tabel 15. Ülesannete põhinäitajad

	miinimum	keskmine	keskmine %	maksimum	st. hälve
Kuulamine 1. ülesanne	0	3,3	82,1	4	0,9
Kuulamine 2. ülesanne	0	3,7	61,0	6	1,4
Lugemine 1. ülesanne	0	3,3	82,2	4	0,9
Lugemine 2. ülesanne	0	4,5	75,0	6	1,8
Keele struktuur 1. ülesanne	0	3,0	59,8	5	1,7
Keele struktuur 2. ülesanne	0	3,4	67,6	5	1,3
Kirjutamine	0	7,9	78,5	10	2,3

Õpetajate hinnangud ja ettepanekud tasemetöö kohta

Tagasiside küsimustiku täitis 76 õpetajat, neist Tallinnast ja Harjumaalt 50, Ida-Virumaalt 18 ning mujalt Eestist (Tartu, Valga, Rakvere, Paide, Kallaste, Mustvee) 8.

Õpetajate üldhinnang tasemetööle oli hea. Enamik arvas, et tasemetöö vastab II kooliastme õppesisule. Mõned näited õpetajate arvamustest:

1. Tasemetöö vastas II kooliastmes taotletavatele üldpädevustele ja õpitulemustele. Töö oli üldiselt jõukohane. Tasemetööks ettenähtud aeg oli piisav ning õpilased jõudsid kõik ülesanded lahendada.
2. Tasemetöö ülesanded olid mitmekesised, töö oli keskmise raskusastmega. Tasemetöö vastab teisele kooliastmele ja ainekavale.
3. Tasemetöö vastas A2-taseme nõuetele. Tasemetöö võimaldas kontrollida õpilaste kuulamis-, lugemis-, kirjutamisoskust ning grammatika tundmist.
4. Töö oli 6. klassi lastele üldiselt sobiva pikkuse ja ülesehitusega.
5. 6. klassile jõukohane, vastas väga hästi õpilaste teadmistele. Kui õpilane on viiene, sooritas ta ka tasemetöö samale hindele, kui kolmene, siis tuli see välja ka tasemetööst.

Mõned õpetajad tõid välja eriarvamused:

1. Töö oli huvitav, suhteliselt lihtne. Tööga said hakkama isegi nõrgemad õpilased.
2. Keelekümblusõpilaste jaoks oli töö väga lihtne.
3. Tasemetöö oli keskmise raskusega, ülesanded arusaadavad. Nõrgematele õpilastele ehk veidi raske.
4. Tasemetöö haarab enamikku teemasid, mis on 6. klassi eesti keele õpikutes. Kahjuks meie kooli laste jaoks osutus see raskeks.
5. Klassis/rühmas on kokku 18 õpilast, kellest kolmel on tõsiseid raskusi eesti keele omandamisel.

Siit võib teha järelduse, et tasemetöö oli õpilastele sobiv. Enamik 6. klassi õpilastest tuleb tasemetöö tegemisega hästi toime. Need, kes õpivad keelekümblusklassides, on teistest parema ettevalmistusega ning neile oli töö lihtne.

Mõnele lapsele oli tasemetöö aga raske. Tulemused näitavad, et 11,5% õpilastest sai alla 50% võimalikust tulemusest. Nendel õpilastel võib III kooliastmes olla raske eesti keele õppimist edukalt jätkata.

Teiseks tõid mõned õpetajad esile, et õpilastel ei ole enne olnud võimalust tasemetööks piisavalt harjutada:

1. Arvan, et Innove koduleheküljel peaks olema tasemetöö proovitestid selleks, et õpilastel oleks võimalus rohkem harjutada (ka iseseisvalt), aga õpikutes ja töövihikutes peaks olema rohkem seda tüüpi ülesandeid, mis on tasemetöös.

2. Õpilased on seda (ankeeti) vähem harjutanud, kuigi kõiki sõnavorme on õpitud ja enamus õpilastest teavad ja oskavad kasutada.
3. Keele struktuur oli kõige raskem. Osa õpilasi sai hakkama ülesandega. Oli õpilasi, kes sai 0 punkti. Ilmselt tegime vähe selliseid ülesandeid.
4. Lugemisosa teine ülesanne valmistas raskusi, kuna õpilased ei ole varem seda tüüpi harjutusi teinud.

Tasemetöö eesmärk ei ole mitte varem õpitud ja harjutatud materjali kontrollimine, vaid õpilasele ja õpetajale tagasiside andmine selle kohta, kas õpilase eesti keele kuulamis-, lugemis-, kirjutamisoskus ning grammatika tundmine on ligilähedane A2-taseme kirjeldusele ning millele edaspidises õppeprotsessis rohkem tähelepanu pöörata.

Kolmandaks tuli välja see, et õpetajad tahavad kirjutamisosas eelkõige vigu parandada või on neil hoolimata etteantud hindamisjuhendist siiski raske otsustada, mida veaks lugeda:

1. Hindamisel tekkis mõningaid küsimusi – millist viga lugeda veaks? Arusaadavuse põhimõtte on hea, aga kui arusaadav peab olema sõna, mida laps töösse kirjutab (nt pankookid ja pudru).
2. Hindamisjuhend olgu konkreetne, mitte see ja see sõnastus õigeks lugeda. Kui on ikkagi eesti keele töö, siis olgu grammatiliselt õige ja mitte lubada lugeda õigeks N: SÕBRADEGA jne.
3. Väga hea oli see, et vigade arvestamisel võis lähtuda arusaadavuse põhimõttest, mis 6. klassi õpilastele on täiesti kohane.

Euroopa keeleõppe raamdokumendi A2-kirjelduse järgi võib sellel tasemel esineda sõnakasutusvigu ja eksimusi sõnade õigekirjas, kuid need ei tohi segada teksti ega üksiku sõna mõistmist (sõna tähendus peab olema üheselt arusaadav). See ei tähenda seda, et igapäevases õppeprotsessis poleks vaja nõuda korrektset õigekirja ning grammatika tundmist.

Lõpuks tulid õpetajate tagasisidest välja need probleemid, millele peaks tulevikus eesti keele õppimisel, õpetamisel ja kasutamisel rohkem tähelepanu pöörama:

1. Kirjutamisosa tõi mitte ainult esile õpilaste taseme, vaid ka õpetaja töö puudujäägid. Näiteks selle, et oleks vaja edaspidi rohkem tähelepanu pöörata sõnavara rikastamise võimalustele, "sõnapesade koostamisele", mis tuli esile sõnade "iseloom" ja "lemmikloom" tõlgendamisel õpilaste poolt.
2. Kuulamisosa lapsi segadusse ajav – meil puudub keelekeskkond, õpilane kuuleb keelt vaid tunnis.
3. Meie lapsed ei kuule ümbritsevas keskkonnas eesti keelt ja seetõttu kuulamisosaga on rohkem probleeme, aga võiks hakkama saada.

Kokkuvõte

Kõige rohkem on tasemetöö tegijaid Harjumaal ja Ida-Virumaal. Jõgeva, Järva ja Valga maakonnas oli sooritusprotsent keskmisest kõrgem, kuid tasemetöö tegijate arv oli nendes maakondades kokku alla 1% üldarvust. Tartu maakonna koolide õpilaste sooritusprotsent oli kõrgem kui Harju maakonnas. Ida-Viru maakonna sooritusprotsent (65%) oli kõige madalam.

Analüüsis ei saa tasemetööd võrrelda varasematel aastatel läbi viidud tasemetöödega, sest sellise ülesehitusega tasemetöö toimus 2013. aastal esimest korda.

Tiina Müürsepp

SA Innove, Keelekeskuse A2-taseme spetsialist